

Uchwała Komisji Habilitacyjnej
powołanej do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego
ks. dra Grzegorza Chojnackiego
na Wydziale Teologicznym
Uniwersytetu Szczecińskiego

Dnia 23 września 2015 r. o godz. 10.00 rozpoczęło się posiedzenie Komisji Habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję Do Spraw Stopni i Tytułów (pismem z dnia 02 czerwca 2015; Nr BCK – I – L – 7662/15) w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego ks. dra Grzegorza Chojnackiego, wszczętego 24 kwietnia 2015 r., w dziedzinie nauk teologicznych. Posiedzenie odbyło się w siedzibie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego w Sali Rady Wydziału.

Obecni byli członkowie Komisji:

przewodniczący – ks. prof. dr hab. Paweł Góralczyk – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

sekretarz – ks. dr hab. Janusz Bujak prof. US – Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego

recenzent – bp prof. dr hab. Henryk Wejman - Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego

recenzent – ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła – Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego

recenzent – ks. dr hab. Piotr Roszak – Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

członek Komisji – ks. dr hab. Kazimierz Dullak prof. US, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego.

W posiedzeniu Komisji nie brał udziału członek Komisji - abp prof. dr hab. Marek Jędraszewski – Wydział teologiczny Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, który usprawiedliwił swoją nieobecność ważnymi obowiązkami biskupimi w archidiecezji łódzkiej.

Komisja zapoznała się z recenzjami, które wpłynęły do Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego: ks. prof. dr hab. Piotra Jaskóły – z datą 17 lipca 2015 r., bpa prof. dr hab. Henryka Wejmana z datą – 4 sierpnia 2015 r. i ks. dr hab. Piotra Roszaka – z datą 11 sierpnia 2015 r.

Komisja stwierdziła, że wszystkie recenzje są pozytywne i zawierają wniosek do Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego o nadanie ks. dr Grzegorzowi Chojnackiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych.

Komisja zapoznała się również z opiniami jej członków: abpa prof. dr hab. Marka Jędraszewskiego – z dnia 26 sierpnia 2015 r. i z opinią ks. dr hab. Kazimierza Dullaka prof. US – z dnia 06 września 2015 r. Komisja stwierdziła, że przedstawione opinie są pozytywne i zakończone wnioskiem do Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych.

Przewodniczący zainicjował dyskusję i poprosił członków Komisji o zwięzłe wypowiedzi dotyczące dorobku i aktywności naukowej ks. dr. Grzegorza Chojnackiego.

Jako pierwszy głos zabrał **ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła** który swoją wypowiedź rozpoczął od przedstawienia oceny rozprawy habilitacyjnej ks. dr Grzegorza Chojnackiego pt. *Relacyjność osoby ludzkiej. Studium antropologiczno-teologiczne pism Edyty Stein (Teresy Benedykty od Krzyża)*. Recenzent podkreślił, że rozprawa odznacza się metodologiczną poprawnością. Właściwie został ukazany jej cel, którym jest „ukazanie zdolności człowieka do relacyjności z samym sobą, z drugim człowiekiem i Bogiem oraz z całym nieosobowym stworzeniem nieożywionym i ożywionym” (s. 11) w myśli Edyty Stein. Habilitant postanowił również ukazać aktualność idei Karmelitanki. Dla osiągnięcia postawionego sobie celu Autor rozprawy posłużył się właściwą metodą, którą określił jako „analiza krytyczna” (s. 12) tekstów źródłowych. Również formalna strona pracy - dobór źródeł, wykaz bibliograficzny, język rozprawy - nie budzą zastrzeżeń. Jak podkreśla ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła, konsekwentna realizacja założeń formalnych zaowocowała osiągnięciami treściowymi, które syntetycznie zebrane są w postaci podsumowań, wniosków i ocen zamieszczonych po każdym z czterech rozdziałów analitycznych, jak i w samym *Zakończeniu*. Z perspektywy całości lektury rozprawy habilitacyjnej można stwierdzić, że badania tak od strony formalnej, jak i merytorycznej, zostały przeprowadzone metodycznie, kompleksowo, rzetelnie i kompetentnie. Ta solidna praca badawcza pozwala zaliczyć ks. Chojnackiego do grona najwybitniejszych znawców myśli E. Stein, stwierdził ks. prof. Jaskóła.

O kompetencjach Habilitanta świadczy nie tylko przedstawiona monografia, ale również pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze. Świadczą o tym przedstawione monografie, artykuły, redakcje i współredakcje oraz artykuły popularno-naukowe. Ks. prof. Piotr Jaskóła wymienił trzy obszary zainteresowań badawczych Habilitanta: szeroko rozumiana etyka, teologia moralna szczegółowa, eklezjologia oraz historia regionalna. Recenzent uznał, że wykazany przez Habilitanta dorobek całkowicie odpowiada wymogom ilościowym i jakościowym stawianym w postępowaniu habilitacyjnym. Jest to dorobek zróżnicowany pod względem podejmowanej tematyki, co świadczy o szerokich zainteresowaniach naukowych Habilitanta. Podkreślić należy trafność w wyborze tematów teologicznie istotnych, naukowo interesujących, a jednocześnie eklezjalnie i egzystencjalnie aktualnych. O wysokim poziomie naukowym opracowań Habilitanta świadczy dodatkowo fakt, że kilka z nich zostało opublikowanych w wysoko punktowanych periodykach naukowych z listy ERIH.

Oprócz pracy badawczo-naukowej należy podkreślić również działalność dydaktyczną ks. Chojnackiego, organizacyjną, współpracę z zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz popularyzowanie nauki.

Ks. prof. Jaskóła podkreślił, że dokonania naukowe Habilitanta: jego publikacje, praca dydaktyczna, wykłady w języku niemieckim, udział z referatami w sympozjach międzynarodowych i krajowych, działalność organizacyjna w uniwersyteckich środowiskach naukowych Szczecina, Poznania, Zielonej Góry czy Frankfurtu nad Odrą dowodzą, że jest on bardzo dobrym specjalistą z zakresu szeroko rozumianej etyki i problematyki teologiczno-moralnej. Badania związane z przygotowaniem rozprawy habilitacyjnej, chociaż są analizą antropologicznej myśli jednej tylko Autorki, dowodzą teologicznej i filozoficznej erudycji, a także szeroko rozumianego ekumenicznego otwarcia Habilitanta w ujmowaniu różnych problemów. W rozprawie habilitacyjnej i wielu pozostałych opracowaniach dał on dowód samodzielnego myślenia oraz odwagi w podejmowaniu tematów trudnych. Czerpiąc z bogactwa posiadanej wiedzy i doświadczenia dydaktycznego w kraju i zagranicą, potrafi formułować samodzielne wnioski i oceny. Jego opracowania autorskie, aktywny udział w konferencjach, a także ilość wypromowanych magistrów, świadczą o dobrze zorganizowanym warsztacie naukowo-badawczym. We wszystkich swoich przedsięwzięciach wykazuje się szeroką wiedzą teologiczną i zmysłem organizacyjnym. Te pozytywne elementy pozwalają wnioskować za kontynuacją postępowania habilitacyjnego ks. dra Grzegorza Chojnackiego.

Jako drugi głos zabrał **bp prof. dr hab. Henryk Wejman**, który podkreślił fakt posiadania przez Habilitanta bogatego, tak pod względem ilościowym, jak i merytorycznym, dorobku naukowo-badawczego. Po uzyskaniu tytułu doktora opublikował on 4 monografie (w tym wydaną po polsku pracę doktorską i rozprawę habilitacyjną), 22 rozprawy naukowe w formie artykułów, 3 recenzje książek naukowych, oraz zredagował 4 książki naukowe (w tym jedną z innym pracownikiem naukowym). Ponadto wygłosił on 14 referatów na naukowych sympozjach krajowych i zagranicznych oraz współorganizował i był członkiem komitetu naukowego 9 konferencji naukowych krajowych i zagranicznych.

Bp prof. Henryk Wejman wyróżnił cztery obszary zainteresowań badawczych Habilitanta którymi są kwestie etyczno-moralne podejmowane w kontekście ekumenicznym, pytania z zakresu teologii moralnej fundamentalnej i szczegółowej, zagadnienia z dziedziny eklezjologii w wymiarze partykularnym i powszechnym oraz badania nad historią regionalną.

Na uwagę zasługuje również działalność recenzyjna ks. dra G. Chojnackiego, który sporządził trzy recenzje: dwóch monografii zbiorowych oraz jednej monografii indywidualnej. Nie można nie wspomnieć o pracy redakcyjnej Habilitanta, który od roku 2007 jest redaktorem naczelnym czasopisma naukowego *Studia Paradyskie*, sekretarzem kolegium redakcyjnego *Colloquia Theologica Ottoniana*, wydawanego przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego, oraz współredaktorem serii wydawniczej *Biblioteka Instytutu Filozoficzno-Teologicznego im. Edyty Stein w Zielonej Górze*, wydawanej przez Instytut Filozoficzno-Teologicznego im. Edyty Stein w Zielonej Górze.

Bp Henryk Wejman stwierdził, że z dostarczonego przez Habilitanta materiału wynika jednoznacznie, że jego dorobek naukowo-badawczy jest pokaźny. Autor dba również o to, by jego publikacje ukazywały się na łamach wysoko punktowanych czasopism i roczników krajowych, również tych, które znajdują się na prestiżowej liście ERIH'a. Oceniając zaś dorobek naukowo-badawczy pod względem merytorycznym, trzeba podkreślić jego zróżnicowanie tematyczne, które skupia się na ważnych i aktualnych kwestiach w dziedzinie teologii moralnej, eklezjologii i historii Kościoła. Rozwiązanie owych kwestii Autor dokonuje w ramach nauczania Kościoła, wspartego refleksją teologiczną i zdobyczami nauk humanistycznych. W tym procesie analizy kwestii stosuje argumenty *za* i *przeciw*, odnosząc je do Magisterium Kościoła. W ten sposób jego badania, przy zachowaniu poprawności ortodoksyjnej, nabierają twórczego charakteru, dzięki czemu Habilitant staje się wiarygodnym świadkiem wiedzy teologicznej.

Po omówieniu dorobku naukowego Habilitanta, bp prof. dr hab. Henryk Wejman przeszedł do oceny rozprawy habilitacyjnej ks. Dr. Grzegorza Chojnackiego pt. *Relacyjność osoby ludzkiej. Studium antropologiczno-teologiczne pism Edyty Stein (Teresy Benedykty od Krzyża)*, która ukazała się w roku 2015 nakładem Wydawnictwa Pallottinum. Recenzent podkreślił, że Habilitant po uzyskaniu stopnia doktora nauk teologicznych w zakresie teologii moralnej na Wydziale Teologicznym w Paderborn oraz osiągnięciu kwalifikacji w znajomości języka niemieckiego, poświadczonych egzaminami: Zentralmittelstufe-Prüfung (ZMP) w Goethe-Institut i egzaminu uczelnianego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze (obecnie Uniwersytet Zielonogórski), uzyskał odpowiednie kwalifikacje merytoryczno-językowe do podjęcia badań nad twórczością Edyty Stein, która w dużym stopniu wciąż jeszcze nie została przetłumaczona na język polski. W tym względzie warto zwrócić uwagę na wkład Autora w porządkowanie materiału źródłowego. Swoje badania oparł on na serii *Edith Stein Gesamtausgabe (ESGA) (Edyty Stein Dzieła Wszystkie)*, wydawanej przez wydawnictwo Herder. W ramach tej serii, stanowiącej krytyczne i opatrzone cennymi uwagami i przypisami wydanie dzieł wszystkich Edyty Stein, ukazało się dotychczas 27 tomów. Do tej pory na język polski przełożono 7 tomów, w stosunku do których Autor poczynił własne uwagi co do zgodności tłumaczenia tych tekstów z odpowiednimi tekstami w serii niemieckiej. Pozostałe tłumaczenia są dziełem Habilitanta, co w każdym przypadku

zaznaczył odpowiednim skrótem, czy raz jeszcze udowodnił świetną znajomość języka niemieckiego i zarazem rzetelne podejście do materiału źródłowego.

Bp Henryk Wejman stwierdził, że rozprawa habilitacyjna ks. dra Grzegorza Chojnackiego jest dziełem nowatorskim o wysokiej wartości naukowej, nikt bowiem do tej pory nie przedstawił tak wyczerpującego opracowania dotyczącego relacyjności osoby ludzkiej w ujęciu E. Stein w oparciu o źródła w języku niemieckim. Monografia spełnia warunek znaczącego pogłębienia badań przez ks. dra G. Chojnackiego i odpowiada w pełni kryterium rozprawy habilitacyjnej poprzez zagospodarowanie nieuprawianego dotychczas pola naukowych dociekań w zakresie antropologii filozoficznej, teologii moralnej i teologii duchowości.

Kończąc swoją wypowiedź Recenzent podkreślił, że biorąc pod uwagę cały dorobek Habilitanta (osiągnięcia naukowo-badawcze, działalność dydaktyczną i popularyzatorską, oraz współpracę międzynarodową), należy stwierdzić, że ks. dr G. Chojnacki posiada kwalifikacje do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej. Znamionuje go zdolność samodzielnego myślenia twórczego, solidność w przygotowaniu materiału do pracy, zmysł organizacyjny oraz kompetencja. Jego publikacje legitymują się dojrzałą erudycją, bibliograficzną wiarygodnością, doskonałą analizą oraz wnikliwą syntezą. Te osiągnięcia uzasadniają postawienie wniosku o nadanie ks. dr Grzegorzowi Chojnackiemu stopnia doktora habilitowanego.

Następnie głos zabrał **ks. dr hab. Piotr Roszak** z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Recenzent podkreślił, że dotychczasowy dorobek naukowy Habilitanta to w dużym stopniu refleksja z „pogranicza” wielu dyscyplin, domagająca się dobrej orientacji w bieżącej literaturze i metodologii wielu dyscyplin naukowych. Ks. dr Grzegorz Chojnacki zabiera głos w sprawach ważnych i aktualnych, które stanowią wyzwanie dla Kościoła i społeczeństwa, jak choćby w kwestii możliwości zbudowania „etyki globalnej”, etyki biznesu czy etyki autonomicznej. Na podkreślenie i uznanie zasługuje fakt podejmowania przez Habilitanta najważniejszych wątków i wyzwań współczesnej teologii, co świadczy o dojrzałości myślenia teologicznego. Autor wchodzi więc w kwestie podejmowane w bioetyce, jak kwestia terapii uporczywej, granic samostanowienia pacjenta, transplantologii, teologii małżeństwa i rodziny oraz kwestii „granicznych”, tak istotnych dla życia społeczno-politycznego. W tym obszarze warto zwrócić uwagę szczególnie na dwie publikacje dotyczące budowania społeczeństwa obywatelskiego (temu zagadnieniu autor poświęcił monografię) oraz artykuł dotyczący kodeksu etycznego w firmie, wpisujący się w szersze kwestie etyki biznesu, o pierwszorzędym znaczeniu dla przyszłego kształtu społeczeństwa. Z publikacji wyłania się naukowe zacięcie dr Chojnackiego, który nie ucieka przed trudnymi pytaniami. Jego naukowa twórczość rodzi się w spotkaniu i próbie wypracowania odpowiedzi o najważniejsze źródła, od Objawienia po prawdę o ludzkiej naturze, dziś tak kwestionowaną, a przecież kluczową dla zrozumienia wielu fenomenów. Ks. dr hab. Piotr Roszak zwrócił również uwagę na wartość tych publikacji Habilitanta, które wpisują się w szeroki nurt zagadnień eklezjologicznych a które przybliżają dorobek polskiej teologii i życia Kościoła w Polsce szerszemu gronu czytelników, także za granicą. Świadczą one o znajomości współczesnych wyzwań, jakie stoją przed teologią i Kościołem, o umiejętności czytania znaków czasu i potwierdzają kompetencje naukowe, gdyż trudno wyobrazić sobie uprawianie współczesnej teologii moralnej w abstrahowaniu od tego czym żyje świat. A przy tym wszystkim Habilitant pozostaje głęboko zakorzeniony w teologii moralnej fundamentalnej, co sprawia, że jest w stanie rzucić światło na rozwiązywanie bieżących wyzwań etyki i teologii moralnej z perspektywy fundamentów moralności. Ten podwójny rys zasługuje na podkreślenie przy ocenie dorobku, ponieważ często zdarzają się ujęcia jednostronne: albo zapatrzenie w bogatą tradycję i jej historyczną recepcję albo jedyne odniesienie do *hic et nunc*, które pozbawione jest zazwyczaj głębszej refleksji. Autor unika

obu skrajności, nie pozwala sobie ani na uwięzienie w przeszłości ani na zachłyśnięcie się terażniejszością. Recenzent zauważył jednocześnie, że w dorobku brakuje większej liczby publikacji obcojęzycznych, które mogłyby wpisać ks. Chojnackiego w międzynarodowy obieg naukowy, umożliwić dyskusję z innymi ujęciami myśli E. Stein. Zauważył jednocześnie, że ten brak z pewnością rekompensuje spore zaangażowanie w realizowanie polsko-niemieckich projektów badawczo-edukacyjnych, a także publikacje w czasopiśmie z listy ERIH, a konkretnie w piśmie „*Studia Oecumenica*”.

Recenzent również wysoko ocenił monografię habilitacyjną ks. Chojnackiego. Podkreślił, że Habilitant podjął się trudnego zadania ukazania poglądów Edyty Stein na temat konieczności osadzenia ludzkiego doświadczenia w horyzoncie przekraczającym immanencję. Autor precyzyjnie odtwarza drogę steinowskiej argumentacji, umiejętnie łącząc jej umocowanie w tradycji i jej własny dyskurs filozoficzno-teologiczny, również w perspektywie jego wewnętrznego rozwoju. Zresztą to odniesienie do tradycji w przypadku studium poświęconego osobie i jej relacyjności jest podstawowym wymogiem, a pamiętając o wkładzie scholastyków (od Wiktorynów po Akwinatę) w rozwój refleksji nad osobą jako bytem relacyjnym, a także o trynitarnej genezie tych określeń, nie może dziwić stały wątek powracania do wcześniejszych ustaleń. Dzięki temu czytelnik otrzymuje nie tylko impresjonistyczny zarys podjętej w rozprawie kwestii, ale jasny obraz, choć przecież nie każde ze studiów fenomenologicznych stać na tego rodzaju przejrzystość. Tym bardziej więc wskazane i pomocne okazały się próby Autora podjęte w celu scharakteryzowania specyfiki metody fenomenologicznej obecnej w myśli Edyty Stein i wychwycenia różnic choćby w odniesieniu do filozofii Husserla.

Ks. dr hab. Piotr Roszak odniósł się również do organizacyjnego zaangażowania ks. dra Chojnackiego któremu wielokrotnie powierzano odpowiedzialne funkcje w strukturze naukowej. Warto wymienić tu zaangażowanie w działalność Instytutu Filozoficzno-Teologicznego im. Edyty Stein w Zielonej Górze (2006-2012), funkcję redaktora naczelnego czasopisma „*Studia Paradyskie*” oraz prodziekana Wydziału ds. studenckich (2012-). Również zaangażowanie w organizację konferencji i uczestnictwo w komitetach honorowych pozwoliło na zdobycie doświadczenia, poznanie środowiska naukowego oraz ukształtowanie samodzielnego kształtowania profilu swoich badań. Świadczą o tym wykłady i odczyty wygłaszane podczas licznych konferencji, sympozjów czy kongresów które odbywały się w Polsce i Niemczech, dotyczące różnorodnej tematyki a przy tym różnorodnie jeśli chodzi o odbiorców. Ich wspólnym mianownikiem jest etyka życia społecznego w różnych odniesieniach: integracji europejskiej, dialogu kulturowego, religijności. Na podkreślenie zasługuje również fakt rozwijania indywidualnych i zespołowych projektów badawczych, które siłą rzeczy zawsze prowadzą do budowania silnych środowisk naukowych wspólnie podejmujących aktualne tematy. Na wyróżnienie zasługuje zwłaszcza polsko-niemiecki projekt realizowany we współpracy z Gewerbeverein Bellersen e.V.: „*European Village Festiwal. Baustelle Europa – von Nachbarn lernen. Dorpsontwikkeling in Europa – leren van onze Europeseburen – Budować Europę – uczyć się od sąsiadów*”, a także cykl spotkań w różnych miastach polskich wspólnie z Civitas Christiana (Toruń, Kraków, Gniezno). Szerokie spektrum zainteresowań Habilitanta wyraża się także w prowadzonych zajęciach na kilku polskich uczelniach (Poznań, Szczecin, Słubice) oraz w Niemczech (Frankfurt nad Odrą). Są to wykłady kursoryczne z zakresu teologii moralnej, filozofii polityki, ale także monografie dotyczące etyki, myśli Edyty Stein, prowadzone nie tylko na wydziale teologicznym, ale - co godne podkreślenia, także na innych wydziałach, takich jak nauk humanistycznych czy ekonomii i zarządzania. Ponadto coraz częściej dzisiaj zwraca się uwagę nie tylko na dobrą jakość badań, ile także na umiejętność ich nagłośnienia. W przypadku ks. Chojnackiego mamy do czynienia z teologiem, który wykazuje się wszechstronnością godną podziwu: pisuje artykuły popularnonaukowe, w których zawiłe kwestie potrafi przekuć na zrozumiałą

dla wszystkich język, prowadził audycje radiowe oraz posiada własną stronę internetową, na której regularnie umieszcza swój naukowy dorobek.

Ks. dr hab. Piotr Roszak stwierdził, że dorobek naukowy ks. dra Grzegorza Chojnackiego reprezentuje znaczny wkład do teologii, zarówno od strony merytorycznej jak i formalnej. Jest to solidna podstawa do złożenia wniosku do Wysokiej Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego o dopuszczenie ks. dra Grzegorza Chojnackiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Głos zabrał następnie **ks. dr hab. Kazimierz Dullak prof. US, Dziekan Wydziału Teologicznego**. Zwrócił uwagę na fakt, że ks. dr Grzegorz Chojnacki w swojej twórczości naukowej zajął się nie tylko bogatą twórczością Edyty Stein, ale również wielu zagadnień z tych zagadnień z zakresu filozofii i teologii, które są szczególnie aktualne dla współczesnego człowieka. To czyni jego publikacje interesującymi i bliskimi dla osób, które są zainteresowane zrozumieniem rzeczywistości w świetle nauczania Kościoła. Ks. Dullak stwierdził, że na podstawie pozytywnej oceny recenzentów, działalności naukowej, organizacyjnej i pedagogicznej Habilitanta z całą odpowiedzialnością i jednoznacznie wnioskuję o nadanie ks. dr Grzegorzowi Chojnackiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Sekretarz Komisji Habilitacyjnej, ks. dr hab. Janusz Bujak prof. US odczytał opinię nieobecnego członka Komisji **abp prof. dr hab. Marka Jędraszewskiego**. Ksiądz abp w swojej opinii odniósł się do trzech pozytywnych recenzji dotyczących zarówno dorobku naukowego jak i rozprawy habilitacyjnej z których jednoznacznie wynika, że dorobek ten w pełni uzasadnia ubieganie się przez ks. doktora Grzegorza Chojnackiego o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego. Biskup Jędraszewski podkreślił również wysoką ocenę i uznanie ze strony recenzentów dla dotychczasowej działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej Habilitanta. W związku z tak pozytywną oceną całej działalności naukowej ks. dr Grzegorza Chojnackiego, abp prof. dr hab. Marek Jędraszewski wnioskuję o nadanie mu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Ks. dr hab. Janusz Bujak prof. US dodał, że przybliżenie przez Habilitanta antropologii Edyty Stein wpisuje się w pilną potrzebę udzielenia odpowiedzi na pytanie „kim jest człowiek”? Jesteśmy bowiem świadkami kryzysu antropologii, który wynika z utraty poczucia sensu i wartości człowieka w następstwie rewolucji technologicznej i obyczajowej ostatnich dziesięcioleci. Ks. dr Grzegorz Chojnacki w swojej monografii i we wcześniejszych opracowaniach przybliżył antropologiczną myśl Edyty Stein – Żydówki, ateistki, uczennicy Husserla, wreszcie karmelitanki i męczennicy - która wyraźnie wykazała, że dopiero w świetle Chrystusa i Jego krzyża człowiek staje się w pełni zrozumiały, również dla siebie samego. Nie można zatem zbudować integralnej antropologii chrześcijańskiej bez odniesienia do Chrystusa i chrystologicznego wymiaru człowieka.

Dyskusję podsumował **ks. prof. dr hab. Paweł Góralczyk** – przewodniczący Komisji Habilitacyjnej. Stwierdził, że ks. dr Grzegorz Chojnacki przedstawił dorobek naukowy, który zarówno pod względem teoretycznym jak i zastosowań praktycznych spełnia wymagania *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego*. Na podstawie trzech pozytywnych recenzji oraz zaprezentowanych opinii w trakcie dzisiejszej dyskusji należy przyznać, iż dorobek pisarski i naukowo-organizacyjny ks. dra Grzegorza Chojnackiego stanowi „znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej”, w tym wypadku nauk teologicznych, podkreślił ks. prof. Góralczyk.

Po zakończeniu dyskusji Przewodniczący Komisji Habilitacyjnej poddał pod głosowanie uchwałę Komisji skierowaną do Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego o nadanie ks. dr Grzegorzowi Chojnackiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych i zarządził jawne głosowanie w tej sprawie. Wszyscy obecni członkowie Komisji w liczbie 6 byli „za” przyjęciem uchwały.

Przewodniczący Komisji, ks. prof. dr hab. Paweł Góralczyk poinformował, że kolejnym etapem prac Komisji Habilitacyjnej będzie sporządzenie opinii uzasadniającej przyjętą uchwałę. W dalszej części obrad Komisji sporządziła opinię uzasadniającą wyżej wymienioną uchwałę następującej treści:

W ocenie Komisji Habilitacyjnej ks. dr Grzegorz Chojnacki zasługuje na uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych, za czym przemawia pięć istotnych racji.

Po pierwsze, jego dorobek wnosi znaczny wkład w rozwój uprawianej przez niego dyscypliny naukowej, a mianowicie teologii moralnej. Dotyczy to zarówno jego głównego osiągnięcia naukowego – monografii pt. *Relacyjność osoby ludzkiej. Studium antropologiczno-teologiczne pism Edyty Stein (Teresy Benedykty od Krzyża)*, Poznań 2015, jak i całego dorobku naukowego wypracowanego po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, który obejmuje oprócz monografii habilitacyjnej 3 monografie (w tym wydana w języku polskim praca doktorska), 6 artykułów naukowych w czasopiśmie, w tym 1 w czasopiśmie i języku niemieckim; 13 artykułów naukowych będących rozdziałami w pracach zbiorowych, w tym 2 w języku niemieckim; 4 redakcje lub współredakcje; 3 recenzje; 25 artykułów popularno-naukowych. Trzy artykuły ukazały się w czasopiśmie recenzowanym z listy European Reference Index for the Humanities (ERIH), Baza Scholar Google odnotowała 11 przypadków cytowań ks. Chojnackiego.

Badania ks. dra Grzegorza Chojnackiego cechuje ilościowy i jakościowy rozwój od czasu uzyskania stopnia naukowego doktora w zakresie teologii moralnej. Główny obszar zainteresowań naukowych ks. dra Grzegorza Chojnackiego określają publikacje dotyczące:

1. Zagadnień etycznych w aspekcie ekumenicznym (3 artykuły opublikowane w „Studia Oecumenica” - czasopiśmie naukowym należącym do ERIH, czyli European Reference Index for the Humanities)
2. Kwesti teologiczno-moralnych dotyczących zagadnień fundamentalnych i szczegółowych (10 publikacji)
3. Badań z zakresu eklezjologii w jej wymiarze partykularnym i powszechnym (4 opracowania)
4. Historii regionalnej, zarówno w kategorii dziejów, jak i osób oraz ich piśmiennictwa (6 opracowań)
5. Innych opracowań naukowych (6 pozycji)
6. Opracowań popularno-naukowych (25 pozycji).

W tej grupie wyróżnia się rozprawa habilitacyjna, która jest ukoronowaniem dotychczasowych zainteresowań naukowych ks. dra G. Chojnackiego. Jej przedmiotem jest ukazanie relacyjnego wymiaru osoby ludzkiej w myśli Edyty Stein/s. Teresy Benedykty od Krzyża. Warto przy tym nadmienić, że zainteresowania Habilitanta życiem i dziełem Edyty Stein w pewnym stopniu znalazły swoje odzwierciedlenie we wcześniejszych publikacjach, takich jak artykuł w „Studiach Paradyskich” 15 (2005), s. 17-30 pt. *Czy intelektualiści są przewodnią siłą narodu? Edyty Stein analiza struktury społeczeństwa w wykładzie „Intelekt i intelektualiści”*, monografia *Uderz w kamień, a wypłynie mądrość. Edyta Stein – życie i dzieło*

wyjątkowej kobiety, Zielona Góra 2009, ss. 83 czy referacie *Edith Steins Begegnungen mit polnischer Wissenschaft und Kultur*, który następnie został opublikowany jako rozdział monografii zbiorowej *II. Europejskie Pogranicza Kulturowe. Filozofia*Język*Literatura [II. Europäische Kulturelle Grenzgebiete. Philosophie*Sprache*Literatur]*, red. K. J. Krasoń /B. Haedrisch, Szczecin 2013, s. 33-46.

Monografia habilitacyjna składa się ze wstępu, czterech rozdziałów i zakończenia. W pierwszym rozdziale Autor ukazał powstanie filozofii fenomenologicznej, zapoznanie się z nią przez Edytę Stein podczas studiów u jej założyciela, Edmunda Husserla a następnie uzupełnienie jej przez E. Stein o antropologię teologiczną. Rozdział drugi poświęcony został ontologicznej analizie człowieka jako bytu osobowego złożonego z duszy i ciała, który jest otwarty aksjologicznie na relacje międzyosobowe. Trzeci rozdział koncentruje się na najważniejszej relacji człowieka z Bogiem Trójjedynym, który jest wspólnotą Osób. Ostatni, czwarty rozdział ukazuje implikacje relacji człowieka z Bogiem w postaci otwarcia się człowieka na prawdę Krzyża.

Rozprawa habilitacyjna ks. dra Grzegorza Chojnackiego jest opracowaniem oryginalnym, aktualnym i potrzebnym w obszarze nauk teologicznych. Podjął on bardzo ważny temat z zakresu antropologii teologicznej wykazując na podstawie pism Edyty Stein/siostry Teresy Benedykty od Krzyża, że dla pełnego zrozumienia prawdy o człowieku filozofia potrzebuje otwarcia się na transcendencję oraz że pełna prawda o człowieku została objawiona w Jezusie Chrystusie. Człowiek, stworzony na obraz i podobieństwo Boga (por. Rdz 1,27), jest w swej istocie bytem relacyjnym, bytem istniejącym w odniesieniu „do”, jak czytamy we wstępie monografii: „Gdy rozpatrujemy relacyjność do drugiego człowieka, to problem ten dotyczy struktur, do których człowiek może przynależeć: różnorakie wspólnoty (w tym małżeńska i rodzinna) i społeczności. Relacyjność ta czerpie też swoje bogactwo z komplementarności płci (...). Relacyjność człowieka w stosunku do Boga ujawnia się w zaproszeniu do życia Bożego, a więc w relacji do wspólnoty osób Boskich oraz w próbach budowania tej wspólnoty w życiu ziemskim” (s. 11).

Uwagi krytyczne recenzentów dotyczą przede wszystkim drobnych uchybień edytorskich, rzadko merytorycznych. Zdarzają się błędy w pisowni (s. 118, 154, 276), zabrakło również indeksów – rzeczowego i osobowego – które byłyby pomocne dla bardziej wnikliwych analiz tej skądinąd redakcyjnie dobrze wydanej pozycji. W pracy autor stosuje zapis bibliograficzny w przypisach dolnych dość rzadko spotykany, rozpoczynając od nazwiska – ale jest w tej praktyce konsekwentny i choć wymaga to od czytelnika przyzwyczajenia się w lekturze, to jednak nie jest to błąd. Natomiast w bibliografii rzeczywiście wkraść się mały błąd, wynikający z pomylenia postaci: Stefana Świeżawskiego z ks. bpem Wacławem Świerżawskim (s. 308, powinno być „Świeżawski”) oraz mały przeskok z numeracją w wykazie źródeł (gdy chodzi o ESGA, s. 288). Gdy chodzi o stronę merytoryczną, pozostaje pewien niedosyt gdy chodzi o ukazanie w rozdziale trzecim rozumienia wiary przez Edytę Stein, zwłaszcza sposobu przedstawienia kwestii relacji natury i łaski czy też opcji fundamentalnej, kwestii, która jest mocno dyskutowana we współczesnej teologii moralnej. Wątpliwości może również budzić nie zawsze precyzyjne stosowanie terminów (metafizyka, ontologia), zwłaszcza, że autor porusza się po kilku tradycjach filozoficznych, dla których te terminy nie są identyczne. Nie warto zakładać tej znajomości u czytelnika, a raczej – choćby krótko – wskazać na ważne skądinąd różnice w rozumieniu terminów.

Braki o których mowa nie umniejszają jednak merytorycznej i formalnej wartości przedstawionej rozprawy habilitacyjnej.

Pozostała naukowa aktywność Habilitanta świadczy o wielotorowości jego zainteresowań, dotyczy ona bowiem nie tylko samej teologii moralnej, ale również ekumenizmu, dialogu międzyreligijnego, eklezjologii, historii regionalnej, etycznych wyzwań płynących z przemian

ekonomicznych i integracji europejskiej. Jego dorobek odznacza się dużą dojrzałością i samodzielnością w stawianiu pytań i proponowaniu rozwiązań.

Po drugie, ks. dr Grzegorz Chojnacki brał i bierze udział w **międzynarodowych projektach naukowych**. Od roku 2003 jest on członkiem Edith Stein Gesellschaft z siedzibą w Speyer zaś w roku 2014 został członkiem zarządu jako opiekun duchowy Międzynarodowego Stowarzyszenia Ökumenisches Europa-Zentrum we Frankfurcie nad Odrą. Wygłosił on również trzy referaty na zagranicznych sympozjach naukowych: *Kultura obszarem polsko-niemieckiego partnerstwa i współpracy. Kultur als Bereich deutsch-polnischer Partnerschaft und Zusammenarbeit* - międzynarodowa konferencja nt.: *Niemcy i Polacy w Unii Europejskiej – Partnerstwo czy dominacja? Deutsche und Polen in der Europäischen Union. Partnerschaft oder Domination?* (Collegium Polonicum, Słubice, 23.10.2003); *Europa eine Seele geben* - internationale konferenz nt.: *Polen und Deutsche im vereinten Europa* (Bistum Görlitz – 12.10.2005); referat *Edith Steins Begegnungen mit polnischer Wissenschaft und Kultur*, - międzynarodowa konferencja nt.: *Europejskie pogranicza kulturowe. Wzajemne wpływy w języku, literaturze, teatrze i filmie*, (Wydział Filologiczny US Szczecin – 24-27.06.2013). W ramach współpracy z Muzeum Historycznym w Ełku rozpoczął 1 stycznia 2014 r. realizację projektu „Teologiczne i religijno-socjologiczno-etyczne aspekty wielowyznaniowości na Mazurach”. Rezultatem tego projektu ma być seria artykułów naukowych. Wraz z Gewerbeverein Bellersen e.V. był współorganizatorem projektu badawczego „European Village Festiwal. Baustelle Europa – von Nachbarn lernen. Dorpsontwikkeling in Europa – leren van onze Europeseburen. Budować Europę – uczyć się od sąsiadów“. W ramach tego projektu w Bellersen (Niemcy) w dniach 16-18.09.2011 wziął udział w konferencji naukowej podczas której wygłosił referat pod tytułem „Europa eine Seele geben – Beitrag der Völker zur Europäischen Integration”. W ramach współpracy międzynarodowej odbył staże naukowe: na Wydziale Teologicznym w Paderborn (2002–2003) oraz w Edith Stein Archiv w Kolonii (2008).

Po trzecie, Habilitant może wykazać się dużą **aktywnością dydaktyczną**. Ks. dr G. Chojnacki prowadzi wykłady kursoryczne z teologii moralnej od momentu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy jako adiunkt, najpierw w Zakładzie Teologii Moralnej i Duchowości Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (od roku 2001 do roku 2003), a roku 2004 w Katedrze Teologii Moralnej i Duchowości Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego w Szczecinie. Ponadto w tym okresie przeprowadził on wiele wykładów monograficznych poświęconych kwestiom etycznym i moralnym. I tak w Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą wygłosił w języku niemieckim wykład: *Ethik nach Edith Stein* (2000/2001) i *Phänomen des Gewissens* (2000/2001), zaś w latach 2001/2002 i 2002/2003 w Collegium Polonicum w Słubicach wygłosił wykład *Etyka w polityce*. W roku akademickim 2009/2010 na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Zielonogórskiego przeprowadził seminarium nt. *Etyka w religiach świata* w ramach kwalifikacyjnych studiów podyplomowych z etyki. Z kolei w roku 2011 na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego wygłosił wykład nt. *Etyka w rachunkowości*, a w 2013r. na Wydziale Teologicznym US przeprowadził wykład monograficzny pt. *Filozofia polityczna*. Ks. dr G. Chojnacki ma znaczny udział w promowaniu nowych kadr naukowych. Od momentu zatrudnienia na stanowisku adiunkta na Wydziale Teologicznym UAM w Poznaniu, a od 2004 r. na Wydziale Teologicznym US podjął seminarium magisterskie z teologii moralnej, czego owocem było wypromowanie 53 magistrów. W tym czasie wykonał też 113 recenzji prac magisterskich. Udział ks. dra G. Chojnackiego w promowaniu nowych kadr naukowych zaznacza się także w roztaczaniu opieki nad doktorantami. Od 26 czerwca 2014r. decyzją Rady Wydziału Teologicznego US pełni funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim ks. Adama Komisarczyka

nt.: *Posługa charytatywna w (archi)diecezji szczecińsko-kamieńskiej w latach 1972-2012. Studium historyczno-pastoralnej.*

Po czwarte, ks. dr Grzegorz Chojnacki odznacza się dużą **aktywnością organizacyjną**. Wraz z działalnością dydaktyczną Habilitant pełnił lub pełni rozmaite funkcje. Od 2006 do 2012 roku był pełnomocnikiem dziekana WT US ds. organizacji studiów w Instytucie Filozoficzno-Teologicznym im. Edyty Stein w Zielonej Górze oraz pełnił funkcję dyrektora tego Instytutu; od 2012 roku jest prodziekanem ds. studenckich WT US, od 2007 roku pełni funkcję redaktora naczelnego czasopisma naukowego „Studia Paradyskie”, od 2010 roku jest sekretarzem redakcji czasopisma naukowego „Colloquia Theologica Ottoniana”, od 2007 roku pełni także funkcję współredaktora naczelnego serii wydawniczej „Biblioteka Instytutu Filozoficzno-Teologicznego im. Edyty Stein w Zielonej Górze”. Od 2002 roku Habilitant był organizatorem lub współorganizatorem 4 konferencji naukowych o charakterze międzynarodowym i 4 o charakterze ogólnopolskim.

Po piąte, Habilitant angażuje się również w **działalność popularyzatorską nauki**. Do popularyzacji nauki zaliczyć można jego artykuły popularnonaukowe opublikowane w tygodniku *Aspekty. Dodatek diecezji zielonogórsko-gorzowskiej do tygodnika katolickiego „Niedziela”* oraz kilkanaście artykułów w czasopiśmie „*Nasz Głos*”. *Miesięcznik Katolickiego Stowarzyszenia Civitas Christiana*. Habilitant współpracuje również ze stacją radiową Radio PLUS Zielona Góra, Gorzów i Głogów na której falach w okresie 03. 2011–08.2012 roku realizował i prowadził audycję radiową o tematyce społeczno-religijnej pt. „Laboratorium życia”.

Powyższy wykaz jasno pokazuje, że można bardzo wysoko ocenić aktywność dydaktyczną, popularyzatorską i organizacyjną Habilitanta, zwłaszcza zaś podejmowanie przez niego współpracy z zagranicznymi środowiskami teologicznymi.

Obecni na posiedzeniu członkowie Komisji pozytywnie oceniając całokształt dorobku naukowego Habilitanta, stawiają wniosek do Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego o nadanie ks. drowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk teologicznych.

Protokołował

ks. dr hab. Janusz Bujak

Podpisy członków Komisji:

Przewodniczący – ks. prof. dr hab. Paweł Góralczyk

Sekretarz – ks. dr hab. Janusz Bujak prof. US

Recenzent - bp prof. dr hab. Henryk Wejman

Recenzent - ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła

Recenzent - ks. dr hab. Piotr Roszak

Członek Komisji – ks. dr hab. Kazimierz Dullak prof. US